

Bemærkninger til forslaget

Baggrund for forslaget

I grundlovens § 68 hedder det: »Ingen er pligtig at yde personlige bidrag til nogen anden gudsdyrkelse end den, som er hans egen.« På baggrund af denne paragraf er der både medlemmer af trossamfund, der står uden for folkekirken, og repræsentanter for menneskerettighedsorganisationer, der kritiserer, at staten med midler fra de almindelige skatte- og afgiftsydelser betaler en del af lønnen til folkekirkens præster. Men samtidig fastslår grundlovens § 4: »Den evangelisk-lutherske kirke er den danske folkekirke og understøttes som sådan af staten.« Det er den almindelige tolkning, at den understøttelse, som staten er pligtig at yde folkekirken, er af såvel økonomisk som anden (moralsk) art. Hvilket omfang den økonomiske støtte skal have, må bero på lovgivningsmagten. Den økonomiske støtte har gennem en længere periode været faldende. Dertil kommer, at folkekirken af egne midler (herunder den kirkelige ligning) afholder udgifter til en række almene samfundsfunktioner, såsom begravelsesvæsen, personregistrering og vedligeholdelse af historiske bygninger.

Selv om der kan gives især historisk betingede forklaringer på statens og folkekirkens indbyrdes økonomiske relationer, finder forslagsstillerne, at tiden er inde til, at de økonomiske relationer staten og folkekirken imellem bliver udformet, så det fremgår, hvad der er folkekirkens og statens respektive opgaver, således at grundlovens § 4 og § 68 bliver bedre udmøntet. En sådan økonomisk præcisering vil være i folkekirkens egen interesse, fordi det vil fremme folkekirkens selvstændighed i forhold til statsmagten (Finansministeriet). Da der er tale om komplicerede sammenhænge, finder forslagsstillerne det nødvendigt med et lovforberedende kommissionsarbejde.

I Betænkning nr. 952, København 1982, afgivet af det af Kirkeministeriet den 24. februar 1978 nedsatte udvalg hedder det: »Folkekirken udfører en række opgaver, som ret beset ikke er kirkelige, men som pr. tradition varetages af folkekirken til gavn for hele samfundet. Væsentligst er begravelsesvæsenet og personregistreringen, som er nødvendige samfundsfunkti-

oner. Tilsvarende udføres de mange bekostelige restaureringer af vore middelalderkirker i høj grad ud fra en almen samfundsmæssig kulturhistorisk interesse, bl.a. udtrykt ved, at staten gennem Nationalmuseet stiller særlige krav til disse restaureringers udførelse. Desuden yder kirken et ikke uvæsentligt tilskud til musiklivet i Danmark, idet folkekirken står som ansvarlig for, at vor kirkemusikalske tradition videreføres gennem installering og bevaring af værdifulde orgler i kirkerne og ansættelse af højt uddannede organister til udførelse af kirkekoncerter. Det er således en kendsgerning, at folkekirken aflaster samfundet for ikke helt ubetydelige beløb gennem varetagelse af disse funktioner. Nogen nøjagtig værdi af disse er det ikke muligt at beregne, men på grundlag af oplysninger om størrelsen af disse udgifter, kan det fastslås, at det samlede beløb i 1980 mindst har udgjort 300 mio. kr., fordelt med ca. 240 mio. kr. til begravelsesvæsenet, ca. 30 mio. kr. til personregistreringen samt ca. 30 mio. kr. til kirkerestaureringer. I 1980 udgjorde statens tilskud på finansloven til folkekirken i alt 250 mio. kr.«(s. 48).

I rapporten Folkekirkens Økonomi, maj 1995, redegøres der for, hvordan statens samlede udgifter til folkekirken i årene 1988-1995 årligt har udgjort omkring 520 mio. kr. (s. 60). I årene 1988-1993 har folkekirkens udgifter alene til begravelsesvæsenet oversteget de samlede statslige tilskud til folkekirken. Dog har folkekirkens nettoudgifter til begravelsesvæsenet udvist en faldende tendens fra 681 mio. kr. i 1988 til 645 mio. kr. i 1993 med mindre udsving de enkelte år (s. 62).

Sammenfattende hedder det i rapporten: »Udgifterne til begravelsesvæsenet kan for folkekirken som helhed opgøres til et niveau omkring 650 mio. kr., mens personregistreringen skønnes at beløbe sig til ca. 118 mio. kr. Herudover kan det på baggrund af stifternes indberetninger om budgetterede udgifter til restaureringssager, der godkendes i stiftet, skønnes, at der årligt anvendes godt 230 mio. kr. til restaurering af kirker og historisk inventar. Endelig kan de samlede årlige udgifter til de kirkemusikalske uddannelses-